

I PREMIS AL21

“I JORNADES SOBRE CONSUM RESPONSABLE DE MENORCA”

agost 2009

ÍNDEX

I. DADES IDENTIFICATIVES DE L'ENTITAT	1
II. DADES DESCRIPTIVES	1
1. TÍTOL DEL PROJECTE	1
2. JUSTIFICACIÓ I MARC DE REFERÈNCIA	1
3. OBJECTIUS: GENERALS I ESPECÍFICS	2
4. LÍNIES ESTRATÈGIQUES DELS COMPROMISOS D'AALBORG+10 RELACIONADES	3
5. CARACTERITZACIÓ DELS DESTINATARIS	5
6. DESCRIPCIÓ DE LES ACTIVITATS DESENVOLUPADES	5
7. RESULTATS ASSOLITS	8
8. AVALUACIÓ DEL PROJECTE	9
9. SUGGERIMENTS DE MILLORA	9
10. PRESSUPOST	10

I. DADES IDENTIFICATIVES DE L'ENTITAT

Nom: CÀRITAS DIOCESANA DE MENORCA

Població: Maó (Menorca) **Domicili:** Santa Eulàlia, 83

Codi Postal: 07702

Telèfon: 971 36 10 01 **Fax:** 971 35 37 79

E-mail: caritas@caritasmenorca.org

NIF: R 0700070F

Data de constitució: 10 de Setembre de 1964

Forma jurídica: Entitat depenent del Bisbat de Menorca i registrada al "Registro de Entidades Religiosas" del Ministeri de Justícia

Àmbit territorial d'actuació: Insular

Horari d'atenció: de dilluns a divendres, de 8 a 15 h .

II. DADES DESCRIPTIVES

1. TÍTOL DEL PROJECTE

Celebració de les I Jornades sobre Consum Responsable de Menorca.

2. JUSTIFICACIÓ I MARC DE REFERÈNCIA

El consum de recursos és, evidentment, inevitable en la societat en la que vivim. Ara bé, els darreres anys, i en alguns casos, aquest consum, necessari, ha donat pas al consumisme, és a dir, un desenfrenament per adquirir bens i serveis que, en molts casos, s'acumulen sense una utilitat concreta, i molt menys necessitat per part de l'usuari. Aquest excés de consum està desembocant a un deteriorament del medi ambient (contaminació atmosfèrica, canvi climàtic, contaminació de sòls i aigües subterrànies, etc.), un esgotament dels recursos i a unes condicions laborals injustes. Darrere les nostres compres i consums hi ha una història personal, cultural, social, econòmica, política i mediambiental. Hi ha els nostres desitjos, necessitats, l'entorn social, les condicions laborals i la vida dels que fabriquen i produeixen bens, els recursos naturals gastats, les empreses beneficiades i la seva influència política, els residus i contaminació generats, etc.

El consum responsable és una eina molt poderosa en mans de la societat. Aquest ens permet passar de ser part del problema a part de la solució. Però encara no hem esgotat ni de bon tros el potencial de transformació del consum responsable. És necessari cridar l'atenció dels ciutadans per a que es produeixi una major consciència en l'acte de consumir (les 3 erres, agricultura ecològica, producció local, turisme ecològic, comerç just, sobirania alimentària, etc) i per tant un canvi d'hàbits de manera que podem conservar els valors ambientals i socials.

3. OBJECTIUS: GENERALS I ESPECÍFICS

Els **objectius generals** cercats amb el projecte eren:

- I. Donar a conèixer les conseqüències del nostre ritme actual de consum sobre el planeta.
- II. Fer reflexionar sobre què podem fer a nivell local per dur a terme un consum més responsable.
- III. Implicar els diferents sectors socials (educació, polítics, associacions, ciutadania, joves, etc.) en la recerca de maneres de viure més respectuoses ambientalment.
- IV. Mostrar el Consum Responsable com una alternativa de vida necessària, real i factible.
- V. Crear debat sobre el tema de Consum Responsable.

Els **objectius específics** del projecte eren:

- I. Fer conferències amb testimonis directes sobre diferents iniciatives dutes a terme, tant a nivell local com a la resta de l'estat espanyol, així com d'altres per fer-nos entendre el model de consum actual
- II. Fer taules rodones amb agents implicats
- III. Realitzar tallers pràctics que mostrin alternatives viables de consum

4. LÍNIES ESTRATÈGIQUES DELS COMPROMISOS D'AALBORG+10 RELACIONATS

Les **línies estratègiques** dels compromisos d'Aalborg+10 relacionades són:

LE 3. Béns Naturals Comuns. A les Jornades sobre Consum Responsable es van dur a terme algunes ponències (Associació de Productors d'Agricultura Ecològica de Menorca, GOBMenorca, Cooperativa Agroecològica de Productors i Consumidors Sa Junça) i una taula rodona que pretenien aportar alternatives al consum convencional, apropant iniciatives d'agricultura locals i ecològiques, amb l'objectiu de garantir la preservació dels béns naturals comuns (compromís 4 de la línia estratègica 3).

LE 4. Consum i elecció d'estils de vida responsables. Un dels objectius principals de les jornades, era mostrar el consum responsable com una alternativa, i facilitar eines per a dur-lo a terme. Per això, les ponències i tallers que es van dur a terme, totalment en consonància amb aquesta línia estratègica són:

- Com fer sons amb deixalles i objectes quotidians. Aquest taller infantil, va permetre fillets detectar les possibilitats de reutilització dels residus, i alhora observar com no és necessari el consum de joguines per aprendre i gaudir jugant (compromís 1 de la línia estratègica 4).
- Medi Ambient i inclusió social. Aquesta ponència anava destinada a explicar una experiència d'inserció social de col·lectius en risc d'exclusió mitjançant la reutilització i correcta gestió dels residus (compromís 2 de la línia estratègica 4).
- Criteris de Compra Pública Ètica. Aquesta ponència pretenia promoure el consum de productes sostenibles (ecològics, ètics i de comerç just) entre les administracions públiques (compromís 5 de la línia estratègica 4 i projecte 4.12 PAAM de Maó).
- Restauració sostenible, 10 anys d'amistat amb el Comerç Just. Aquesta ponència pretenia promoure el consum de productes sostenibles (ecològics, ètics i de comerç just) entre els centres escolars, administracions públiques i altres entitats (compromís 5 de la línia estratègica 4 i projecte 4.12 PAAM de Maó).
- Soja Tour, una història, tres models. Aquesta ponència pretenia apropar temes de consum ètic i ecològic, a partir de tres models de producció

agrícola, apropant conceptes com sobirania alimentària, OMG, etc. (compromís 5 de la línia estratègica 4).

- Consum conscient transformador. Aquest taller per adults anava destinat a fer reflexionar sobre el nostre consum i donar eines per a transformar-lo en un consum més responsable: aplicació de les 3R's, compra de productes ecològics, ètics i de comerç just, reducció del consum d'aigua i energia, mobilitat sostenible, etc. (compromís 1, 3, 4 i 5 de la línia estratègica 4 i projecte 4.12 PAAM de Maó).
- Com ens venen la moto: el paper de la publicitat en el consum. Aquesta ponència pretenia fer reflexionar el públic sobre la influència de la publicitat en el nostre model de vida. Indirectament, aquesta ponència té relació amb tots els compromisos de la línia estratègica 4, ja que amb la crítica a la publicitat i al model de consum, s'està treballant per assolir els objectius de la línia estratègica 4.
- Experiències i taula rodona sobre alternatives de consum. Aquestes experiències i taula rodona conformada per gent de l'illa que ha posat en marxa iniciatives interessants relacionats amb l'agroecologia i consum local, pretenien aportar alternatives al consum convencional, apropant iniciatives locals i d'agricultura ecològica (compromís 5 de la línia estratègica 4).

LE 8. Una Economia Local Activa i Sostenible. Una part de les jornades es va dedicar a tractar sobre l'organització de productors i consumidors en l'agricultura local i ecològica. Concretament, es van explicar 3 experiències:

- Associació de Productors d'Agricultura Ecològica de Menorca
- Cooperativa Agroecològica de productors-consumidors Sa Junça
- GOB Menorca. Projecte d'Agrobotiga i Custòdia del Territori

Posteriorment, els ponents, a més d'un economista especialista en agricultura local, van integrar una taula rodona titulada "Alternatives de consum", moderada pel president del GOB. Aquesta part de les jornades anava dirigida precisament a fomentar una economia local que respecti el medi ambient i a promoure mercats de productes locals d'alta qualitat i ecològics (compromisos 1 i 4 de la línia estratègica 8)

LE 9. Igualtat Social i Justícia. Tres de les ponències de les jornades, anaven destinades a donar a conèixer iniciatives de fora de l'illa que treballen per complir els objectius d'aquesta línia estratègica. La xerrada que amb el títol de "Medi Ambient i inclusió social" va pronunciar en José Gómez, de Emaús Bilbao S. Coop. De Iniciativa

Social ens va mostrar una iniciativa de inserció socio-laboral de col·lectius en risc d'exclusió social mitjançant la gestió i reutilització de residus. Una altra ponència, "Futur, restauració sostenible: 10 anys d'amistat amb el Comerç Just", ens va mostrar com els menjadors escolars poden ser sostenibles i justos, amb productes de comerç just i agricultura local i ecològica, treballant amb col·lectius amb risc d'exclusió social. La xerrada de "Banc del temps, un servei d'intercanvis de favors entre la ciutadania", ens va explicar com un grup de persones podem treballar per a fer comunitats més inclusives i solidàries, mitjançant l'augment de les xarxes socials. A més, aquesta ponència va posar les bases per a la creació d'un banc del temps a nivell de l'illa (compromisos 1, 2, 3 i 5 de la línia estratègica 9).

5. CARACTERITZACIÓ DELS DESTINATARIS

Les Jornades van atreure un ventall molt ampli de públic. El divendres, aquestes anaven destinades al públic adult. En canvi dissabte matí, que els fillets ja no tenien escola, es va organitzar, paral·lelament a dues ponències i un taller per adults, un taller infantil que va tenir molt d'èxit entre els més petits.

Les Jornades anaven dirigides a organitzacions socials, associacions, comerciants, administracions públiques, educadors/es (el seu poder de transmissió d'informació, sensibilització i posada en pràctica de les iniciatives explicades és especialment important), i qualsevol persona interessada en el consum responsable. De fet, moltes de les persones que van venir, la gran majoria, ho van fer com a particulars.

6. DESCRIPCIÓ DE LES ACTIVITATS DESENVOLUPADES

Les I Jornades sobre Consum Responsable de Menorca han tractat d'obrir una reflexió i debat sobre el tema del Consum Responsable, així com una via de sensibilització a la població sobre altres formes alternatives de consum, en les que es tinguin en compte les dimensions ambientals, econòmica. Les citades Jornades s'han celebrat els dies 24 i 25 d'octubre a l'edifici Calàbria (seu de Càritas Diocesana de Menorca). Aquestes han constatat d'una sèrie de ponències, comunicacions, una taula rodona, un taller per adults i un d'infantil, i un mostra d'un documental. Aquestes activitats han estat encaminades a acostar-nos al consum responsable d'una manera lúdica i eficaç. Per tal de donar prioritat a la participació, els tallers s'han organitzat el dissabte matí, quan

els fillets ja no tenen classe, fet que ha facilitat l'assistència d'un major nombre de persones.

Les jornades han acostat al públic balear noves iniciatives que es duen a terme arreu de l'estat relacionades amb el tema, i per a tal s'han convidat persones de diferents entitats que estan duent a terme iniciatives interessants, ja sigui sobre agricultura ecològica, residus, aigua, energia, turisme responsable, sobirania alimentària, etc.

Les activitats desenvolupades, van anar des de la planificació, disseny i organització (planificació, contacte ponents, disseny materials de difusió, difusió a través de premsa local (Diari Menorca i Última Hora Menorca), correu electrònic, ràdio i televisió, etc. (veure dossier de premsa, cartell i díptic, annexos 1, 2 i 3), fins a la celebració de les Jornades:

Celebració de les Jornades: es van celebrar divendres 24 i dissabte 25 d'octubre, a l'Edifici Calàbria, de Maó, i van incloure conferències, tallers pràctics, taules rodones, etc. Es va prioritzar potenciar l'esperit crític i el debat dels assistents. Es va convidar als diferents sectors ciutadans: associacionisme, sector educatiu, empresarial, polític, etc. En el lliurament de materials als assistents, així com els aliments de càterring, es van seguir criteris de responsabilitat: producte local, ecològic o de comerç just, gots i plats reutilitzables, poc embolcall, etc.

El programa de les Jornades va ser el següent (es pot consultar el díptic a l'annex 2):

Divendres 24 d'octubre:

10:30-11:00. Inauguració

11:00-12:00. **Ponència:** "Criteris de Compra pública ètica". Laura Rodríguez (Ideas)

12:00-12:30. **Pausa-cafè** (productes de Comerç Just i productes locals ecològics)

12:30-13:30. **Ponència:** "Futur, Restauració Sostenible". Manuel Almirall (Fundació Futur)

13:30-14:30. **Ponència:** " Medi Ambient i inclusió social". José Gómez (Emaús Bilbao S. Coop. de Iniciativa Social)

14:30-16:30. **Dinar** (càterring amb productes de Comerç Just i productes locals ecològics)

16:30-17:30. **Ponència:** "Bancs del temps, un servei d'intercanvis de favors entre la ciutadania". Isabel Marquès (A. Salut i Família)

17:30-18:30. **Ponència:** "Un món globalitzat, un món millor?". Cristina Xalma (Doctora en Economia Internacional i Desenvolupament Econòmic)

18:30-19:30. **Experències:**

- Nofre Gonyalons (Associació de Productores d'Agricultura Ecològica de Menorca)
- Tere Salort i José Vergara (Cooperativa agroecològica de productors-consumidors Sa Junça)
 - Miquel Camps (GOB Menorca, projecte d'Agrobotiga i Custòdia del Territori)

19:30-20:30. **Taula rodona:** "Alternatives de consum". Nofre Gonyalons, Tere Salort, José Vergara, Miquel Camps, Sam Gomila.

Dissabte 25 d'octubre:

10:00-10:30. **Documental:** "De consumidor a persona" (Red Andaluza de Consumo Responsable).

10:30-11:30. **Ponència:** "Soja Tour: una història, tres models". Juan Antonio García (Centre de Recerca i Informació en Consum)

10:30-14:00. **Taller infantil:** "Com fer sons amb deixalles i objectes quotidians". El Drap-aire Musical.

11:30-11:45. **Pausa-cafè** (productes de Comerç Just i productes locals ecològics)

11:45-12:45. **Ponència:** "Com ens venen la moto: el paper de la publicitat en el nostre consum". Isidro Jiménez (Ecologistas en acción)

12:45-14:00. **Taller adults:** "Consum conscient transformador". Juan Antonio García (Centre de Recerca i Informació en Consum).

A més, aprofitant l'espai es van fer diverses **exposicions:**

- Consumeastamorar: 56 pòsters de contra-publicitat del projecte "Consumeastamorar" d'Ecologistas en Acción.
- Els ninots d'en Tonet: En Toni Riera, un artista local, ens va cedir els seus "ninots", fets amb els residus que la mar duu a les platges de Menorca.
- Materials de la campanya "Coneix la fórmula més sostenible i solidària: +3R's = -CO2", de l'Associació Espanyola de Recuperadors d'Economia Social i Solidària, de la qual Mestral-Càrits en forma part.
- Materials explicatius dels diferents projectes de Càritas Diocesana de Menorca: Mestral, Arbres d'Algendar, S'Altra Senalla, etc.
- Altres materials que els ponents ens van fer arribar sobre les seves entitats o projectes.

7. RESULTATS ASSOLITS

Van assistir a les Jornades un total de 95 persones, de les quals 17 eren ponents i organitzadors i 18 eren fillets, que només van assistir al taller infantil. Aquesta assistència supera les previsions, que era d'unes 40-50 persones. Es va aconseguir que durant uns quants dies, tant les Jornades com el concepte de CONSUM RESPONSABLE estés en boca de molta gent, tant als mitjans de comunicació, que li van donar una cobertura excel·lent, com al carrer, i sobretot entre els assistents a les Jornades.

A més, els assistents van expressar en el seu moment la seva voluntat de posar en marxa alguna iniciativa sorgida de les ponències, que en aquests moments està donant els seus fruits.

S'espera que a partir de la sensibilització i reflexió produïda en el marc d'aquests jornades, se'n derivi que les persones que hi assisteixin, així com les persones a les que arribi la difusió que se'n faci, millorin en diversos aspectes relacionats amb la seva responsabilitat com a consumidors:

- ser més crítics amb el consum i la forma de vida, aplicant valors ètics i de sostenibilitat.
- Exigir informació sobre les condicions en les que un producte o servei ha estat elaborat, com ha arribat fins a nosaltres i quines són les seves conseqüències.
- Reduir el nostre consum, com a opció ètica i ecològica, optant per un model de benestar i felicitat no basat en la possessió de bens materials, fet que té repercussions ambientals i socials.
- Practicar un consum respectuós amb la natura, aplicant les 3 erres (reduint, reutilitzant i reciclant).
- Consumir més productes locals, artesans i ecològics.
- Practicar un consum solidari i socialment just, respectuós també amb les persones i les cultures.

8. AVALUACIÓ DEL PROJECTE

Es va considerar que la millor manera d'avaluar les jornades era mitjançant un qüestionari d'avaluació dels assistents. Aquest, contenia els següents apartats, que es valoraven de 1 (molt malament) a 4 (molt bé): contingut de les pònencies i tallers, organització de les Jornades, catering pausa-cafè, catering dinar divendres, lloc i horari.

Es van recollir 21 qüestionaris, dels quals es van obtenir el següents resultats:

Què t'han semblat les Jornades?				
	1 Molt malament	2 Malament	3 Bé	4 Molt bé
Contingut de les pònencies i tallers			8	13
Organització de les Jornades:		1	8	12
Catering pausa-cafè			4	17
Catering Dinar divendres			6	12
Lloc	1		13	7
Horari	1	5	9	6
TOTAL	2	6	48	67

A més de l'avaluació dels assistents, els responsables del projecte també van fer una avaluació interna, que va donar peu a una sèrie de propostes de millora de cara a la celebració de les II Jornades sobre Consum Responsable.

9. SUGGERIMENTS DE MILLORA

Observant els qüestionaris rebuts, llegint les observacions dels assistents, i a partir de les pròpies reflexions dels organitzadors, es va considerar que hi podia haver varies coses a millorar o modificar:

- l'horari no va ser el més adient. Els assistents proposaven fer les Jornades dissabte i diumenge, o divendres capvespres i tot dissabte, ja que divendres matí és difícil l'assistència.
- a la finalització de les Jornades, que hi pugui haver un espai de trobada, per al debat i posada en marxa d'iniciatives, cosa que no es tenia prevista.

Aquests suggeriments es tindran en compte de cara a l'organització de futures jornades, si es dóna el cas.

10. PRESSUPOST

Fonts de finançament		Despeses	
		CONCEPTE	IMPORT (€)
Fons propis	17 %	Personal, despeses telèfon, material oficina, etc.	1.307,72 €
CIME-CAIB	83 %	Coordinació, disseny i organització Jornades	1.862,55 €
		Difusió: disseny, edició i distribució materials	977,48 €
		Celebració jornades: ponències, viatges, allotjament, dietes ponents, càterings, materials, etc.	4.945,58 €
TOTAL		TOTAL	9.093,33 €